

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Alerguș Constantin,

Bejenaru Iurie,

judecând în lipsa părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013, în cauza penală privindu-i pe

Burlac Petru Ion, născut la 29 octombrie 1987, originar și domiciliat în s. Pîrîta, r-nul Dubăsari;

Burlac Ivan Nichifor, născut la 16 iunie 1964, originar și domiciliat în s. Pîrîta, r-nul Dubăsari;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1.06.08.2012-25.09.2013 (prima instanță)

2. 23.10.2013-11.12.2013 (instanța de apel)

3. 18.03.2014–04.06.2014 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Dubăsari din 25 septembrie 2013, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Burlac Petru și Burlac Ivan în baza art. 328 alin (2) Cod penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 313 Cod Contravențional, cu absolvirea de sancțiunea administrativă în legătură cu expirarea termenului de sancționare, prevăzut de legislație.

Acțiunea civilă înaintată de către Verlan Fiodor a fost lăsată fără soluționare.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că la 15 februarie 2012, aproximativ pe la orele 16.00, Burlac Ivan și Burlac Petru, fiind persoane publice, conform ordinului nr.100-k din 11 decembrie 2003 al directorului Î.S.S. „Tighina” și ordinului nr.35-k din 01 iulie 2005 al directorului Î.S.S. „Tighina”, executau funcții de pădurari ai Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură „Tighina”, fiindu-le acordate prin numire

drepturi și obligații în vederea executării acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, aflându-se în pădurea din preajma s. Pîrîta, raionul Dubăsari, l-au întâlnit pe Verlan Fiodor Serghei, care se deplasa într-o căruță, avînd asupra sa o armă de vînătoare de model BM, cal. 16. nr.99035. Atunci, Burlac Petru, în mod vădit, depășind limitele drepturilor și atribuțiilor sale acordate prin lege, la indicația lui Burlac Ivan, a lovit arma de vînătoare a lui Verlan Fiodor de copac, în urma cărui fapt, a deteriorat-o.

3. Sentința nominalizată a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Burlac Petru, Burlac Ivan să fie condamnați în baza art. 328 alin.(2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul autorităților de stat responsabile de protecția florei și faunei, precum și a întreprinderilor silvice pe un termen de 3 ani; în temeiul art. 90 alin. (6) Cod penal, pedeapsa numită să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani, pentru fiecare.

Concomitent a solicitat să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămata, încasîndu-se în mod solidar de la Burlac Ivan și Burlac Petru în beneficiul părții vătămate Verlan Fiodor prejudiciul material în sumă de 10000 lei și prejudiciul moral în sumă de 5000 lei.

În motivarea cerințelor înaintate, procurorul a menționat că prima instanța nu a examinat complet învinuirea adusă inculpaților, nu s-a expus sub nici o formă referitor la prejudicierea intereselor publice, nu s-a expus și referitor la faptul că pe lîngă prejudiciul material, care nu a fost calculat corect, părții vătămate, i-au fost cauzate și daune referitor la drepturile și libertățile fundamentale ale omului; constrîngerea psihică, pe care au întreprins-o inculpații cînd au folosit arma amenințînd că vor omorî partea vătămată în caz dacă se va opune la acțiunile lor în cadrul cărora ei deteriorau arma de vînătoare, indică cert că excesul de putere a fost săvîrșit cu aplicarea armei, deoarece a fost încălcat modul de folosire a armei.

3.1. În apelul declarat de partea vătămată, Verlan Fiodor, s-a solicitat casarea sentinței instanței de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Burlac Petru, Burlac Ivan să fie condamnați în baza art. 328 alin.(2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul autorităților de stat responsabile de protecția florei și faunei, precum și a întreprinderilor silvice pe un termen de 3 ani. Deasemenea a solicitat admiterea integrală a acțiunii civile, încasîndu-se de la Burlac Ivan și Burlac Petru prejudiciul material în sumă de 10 000 lei și prejudiciul moral în sumă de 5 000 lei. Consideră,

că instanța de judecată a apreciat doar daunele materiale cauzate, însă procurorul, în ordonanța de punere sub învinuire, a invocat și un șir de drepturi constituționale care le-a suferit în urma acțiunilor abuzive ale lui Burlac Ivan și Burlac Petru; pe tot parcursul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești inculpații nu au recunoscut vina incriminată, ba mai mult, prin diverse metode au încercat să ducă în eroare instanța, iar partea vătămată, fiind prejudiciat de persoane cu funcții publice, nu are nici o despăgubire materială și nici morală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013 au fost respinse, ca nefondate apelurile, cu menținerea hotărârii atacate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, indicându-se prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, invocându-se următoarele:

- instanța de apel, examinând apelurile declarate de procuror și partea vătămată, nu a ținut cont și nu a apreciat totalitatea probelor, care demonstrează vinovăția inculpaților Burlac Petru și Burlac Ivan de comiterea infracțiunii încriminate, limitându-se doar la plagierea probelor descrise în sentința instanței de fond;

- instanța de apel n-a specificat, care anume din actele departamentale și cele cu caracter normativ, incluse în partea descriptivă a sentinței instanței de fond permit persoanelor publice, în acest caz pădurarilor Burlac Ivan și Burlac Petru, în circumstanțele descrise, deteriorarea armei deținute legal de către partea vătămată Verlan Fiodor;

- cu referire la suma prejudiciului material cauzat părți vătămăte, consideră că, prin depășirea acțiunilor de serviciu de către inculpații Burlac Petru și Burlac Ivan, instanța de apel just a ajuns la concluzia, de a numi efectuarea unei expertize merceologice cu privire la soluționarea chestiunilor de evaluare a armei lui Verlan Fiodor și a costului reparației armei, însă nu a fost executată, prin răspunsul directorului CNEJ (Vol. II, f.d. 127,133), care cu rupturi din context, n-a binevoit să indice imposibilitatea efectuării de către CNEJ a unei asemenea expertize;

- consideră, că suma prejudiciului indicată de către partea vătămată nu poate fi pusă la dubii, reieșind din modelul rar al armei de vânătoare, ce-i aparținea lui Verlan F. Acest temei a și servit imposibilitatea CNEJ de a efectua expertiza merceologică numită prin încheierea instanței de fond din 12.04.2013;

- instanța de apel a ignorat, iar apoi nu s-a expus asupra declarațiilor făcute de către partea vătămata, referitor la faptul, că dînsul deține cotă de teren arabil în localitatea Pîrîta. Unicul acces la acest teren agricol este prin pădurea, în care a fost reținut de către inculpați;

- consideră neîntemeiat și argumentul instanței de apel indicat în decizia contestată, trimiterea în învinuire la pct. 3 al Instrucțiunii de funcțiune a pădurarului din ocolul silvic Grigoriopol al Întreprinderii de stat pentru silvicultură „Tighina”, care prevede atribuțiile pădurarului de *a reține, conform legislației in vigoare persoanele vinovate de săvârșirea contravențiilor silvice, încălcarea regulilor de vînat cu confiscarea producției dobîndite ilegal în pădure*, deoarece nu are nici o atribuție la învinuirea în cazul dat și nicidecum nu concretizează acțiunile pretinse ca fiind ilegale ale inculpaților;

- instanța de apel a apreciat subiectiv, că prejudiciului pentru partea vătămată nu este unul considerabil, apreciind exclusiv doar costul bunului și nu a luat în considerație că partea vătămată a comunicat, că arma de vînătoare o are mai mult de 20 ani, este unica armă cu care pleacă la vînătoare, iar starea în care se afla arma, pîna la deteriorare, indică că partea vătămată a avut bine grijă de ea și respectiv are o afecțiune specială și deosebită față de acest bun. Mai mult, partea vătămată, fiind vînător cu un stagiu mai mare de 20 ani, arma de vînătoare este un obiect special, care nu poate fi confundat, ușor schimbat dar și cedat necondiționat;

- constrîngerea psihică, pe care au întreprins-o inculpații, cînd au folosit arma, amenințînd că vor omorî partea vătămată, în caz, dacă se va opune la acțiunile lor, în cadrul cărora ei deteriorau arma de vînătoare, indică cert că excesul de putere a fost săvîrșit cu aplicarea armei, deoarece a fost încălcat modul de folosire a armei;

- consideră greșită concluzia primei instanțe, prin care a declarat nul procesul - verbal de cercetare la fața locului din 16.01.2012, concluzie menținută eronat și de către instanța de apel.

6. Judecînd argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră, că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul ordinar la 19 februarie 2014, împotriva deciziei instanței de apel din 11 decembrie 2013, pronunțată în ședința publică pe 24 ianuarie 2014, ora 14.00, în termen.

Drept temei pentru recurs, procurorul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, adică cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția - temeiuri care nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului ordinar declarat.

Instanțele de judecată au examinat cauza sub toate aspectele și probelor prezentate li s-a dat o apreciere corectă, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, și în baza lor s-au adoptat hotărâri legale și întemeiate. Astfel, corect prin sentința primei instanțe, menținute prin decizia instanței de apel, a fost încetat procesul penal intentat în privința lui Burlac Petru și Burlac Ivan în baza art. 328 alin (2) Cod penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 313 Cod Contravențional, cu absolvirea de sancțiunea administrativă în legătură cu expirarea termenului de sancționare, prevăzut de legislație, acțiunea civilă înaintată de către Verlan Fiodor, fiind lăsată fără soluționare.

Pe parcursul urmăririi penale atât și în cadrul cercetării judecătorești au fost respectate normele de procedură penală, probele în majoritatea lor fiind obținute și verificate în condițiile legii.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit enunță, că instanța de apel a dat o apreciere corectă declarațiilor părții vătămate Verlan Fiodor, iar argumentul recurentului, precum că instanța de apel a ignorat, apoi nu s-a expus asupra declarațiilor părții vătămate, care a menționat, că unicul acces la terenul arabil deținut în localitatea Pîrîta este prin pădure, îl consideră neîntemeiat și declarativ, deoarece însuși din declarațiile date de către partea vătămată, conform procesului verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (Vol. II, f.d. 193), rezultă, că „are 40 de sote în preajma pădurii, că să ajungi acolo nu trebuie neapărat să treci prin pădure, fiind posibil de mers pe ocolite, însă prin pădure drumul e mai scurt”.

Totodată, Colegiul lărgit menționează, că din materialele cauzei, se constată, că organul de urmărire penală nu a întreprins careva măsuri în vederea verificării valorii armei ce-i aparținea părții vătămate Verlan Fiodor, dacă există posibilitatea de a o repara arma, și potențialul cost al reparației, în caz ca este posibilă repararea armei.

Mai mult, prin încheierea primei instanțe din 12 aprilie 2013 (Vol. II, f.d. 127), s-a dispus efectuarea expertizei merceologice cu privire la soluționarea chestiunilor de evaluare a armei ce-i aparținea părții vătămate și a costului reparației acesteia, însă această expertiză nu a fost efectuată, deoarece prin răspunsul Centrului Național de Expertize Judiciare din 08 mai 2013 (Vol. II, f.d. 133), clar a fost indicat „În cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare nu sunt experți merceologi calificați și atestați în evaluarea armelor de foc, iar întrebările formulate de expertul balist nu țin de competența acestuia”.

Astfel, se constată, că din răspunsul dat de către Centrului Național de Expertize Judiciare din 08 mai 2013, reiese că în cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare nu sunt experți merceologi calificați și atestați în evaluarea armelor de foc, nu după cum indică recurentul, că Centrul nu a binevoit să indice imposibilitatea efectuării unei asemenea expertize, dînd un răspuns cu rupturi din context.

Concomitent, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel just a constatat că organul de urmărire penală a încălcat flagrant prevederile art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, deoarece a înaintat inculpaților o învinuire neclară, neconcretă, neprecisă, neindicând dispoziția art. 328 alin. (2) lit. b) Cod penal, care este o dispoziție de blanchetă, adică fără a indica care legi, acte normative prevăd atribuțiile de serviciu ale inculpaților și prin ce se manifestă depășirea atribuțiilor de serviciu, comisă de către aceștia.

În acest sens, fiind analizate ordonanțele de punere sub învinuire a inculpaților Burlac P., Burlac I. (Vol. I, f.d. 152-153, 156), se constată că acestea nu corespund prevederilor art. 281 alin. (2) Cod de procedură penală, nu sunt indicate atribuțiile concrete prevăzute de lege, care se pretind a fi depășite de făptuitori, nu este indicată norma de blanchetă - normă ce ar statua atribuțiile de serviciu a persoanelor inculpate, normă, care în cazul dat, se impunea în mod imperativ a fi indicată, nu este confirmată prin probe dauna considerabilă cauzată, ca cerințe exprese prevăzute în dispoziția art. 328 alin. (2) lit. b) Cod penal.

La descrierea părții expunerii a rechizitoriului (Vol. I, f.d. 240), Colegiul consideră că de asemenea, nu au fost întrunite condițiile art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală, învinuirea fiind neclară, nefiind indicate atribuțiile concrete prevăzute de lege, care se pretind a fi depășite de făptuitori, articolele, punctele și prevederile acestora.

De asemenea, nu pot fi considerate, precum atribuții, ce au fost încălcate de către Burlac P., Burlac I., prevederile pct. 3 al Instrucțiunii de funcțiune a pădurarului din ocolul silvic Grigoriopol, al Întreprinderii de Stat pentru silvicultură „Tighina,” indicate în învinuire, care stipulează atribuțiile pădurarului de a reține, conform legislației în vigoare persoanele vinovate de săvârșirea contravențiilor silvice, încălcarea regulilor de vânat cu confiscarea producției dobândite ilegal în pădure, întrucât nu au nici o legătură cu învinuirea în cazul dat și nicidecum nu concretizează acțiunile pretinse ca infracționale ale inculpaților.

Mai mult, prevederile pct. 3 al Instrucțiunii vizate garantează dreptul pădurarului de a reține persoanele bănuite în săvârșirea contravențiilor silvice, ceea ce în cazul dat, au și întreprins inculpații, fapt dovedit atât prin declarațiile acestora cât și prin declarațiile martorilor Mogîldea V., Burlac A., Postica P., Bazga A., din care rezultă, că inculpații, dispunând de arme nu le-au aplicat în sensul depășirii atribuțiilor de serviciu, dar au încercat să rețină și să dezarmeze persoana bănuită, iar după cum s-a constatat, inculpații nici nu dispuneau de muniții pentru a efectua împușcături din armă, acțiunile de reținere a lui Verlan F., care era înarmat cu arma încărcată, le coordonau prin discuțiile la telefon cu superiorul lor, Postica P. și comisariatul de poliție.

Referitor la aprecierea dată de către instanța de apel acțiunii civile înaintate de către parte vătămată, Colegiul lărgit o consideră întemeiată, fiindcă potrivit prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de judecată lasă

acțiunea civilă fără soluționare în cazul adoptării sentinței de încetare a procesului penal. Astfel, instanța de apel corect a menținut sentința primei instanțe, care încetînd procesul penal în privința lui Burlac Petru, Burlac Ivan, conform prevederilor stipulate în alin. (4) al art. 225 Cod de procedură penală, a lăsat fără soluționare acțiunea civilă înaintată de către Verlan Fiodor.

În același timp, potrivit art. 24 alin. (3), (4) Cod de procedură penală, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în proces își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe, ori persoane, iar instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

În această ordine de idei, se relevă că instanța de apel, respectînd principiul contradictorialității, a asigurat posibilitatea reală părții acuzării să prezinte anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse lui Burlac Petru, Burlac Ivan, în privința cărora au fost adoptate hotărîri de încetare a procesului penal intentat în baza art. 328 alin. (2) Cod penal, însă conform procesului-verbal al ședinței de judecată, procurorul nu a prezentat în instanța de apel probe incontestabile, care ar confirma vina inculpaților.

Prin urmare, recursul declarat de procuror urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate, deoarece temeiul invocat pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală nu și-a găsit confirmarea în instanța de recurs ordinar.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013, în cauza penală privindu-i pe **Burlac Petru Ion, Burlac Ivan Nichifor**, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 25 iunie 2014.

Președinte

Judecători

Ursache Petru

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Alerguș Constantin

Bejenaru Iurie